

Etap szkolny wojewódzkiego konkursu przedmiotowego
z chemii
dla szkół podstawowych.

Instrukcja

1. Zapoznaj się uważnie z poleceniami do zadań, możesz podkreślać najważniejsze według siebie informacje w treści zadań.
2. W zadaniach obliczeniowych zwróć uwagę na podanie wyniku z poprawną jednostką i dokładnością
3. Zapisuj wszystkie obliczenia i odpowiedzi czytelnie. Nie używaj korektora.
4. Zaznaczaj odpowiedzi **X**, jeśli się pomylisz błędną odpowiedź otocz kółkiem
5. Podczas pracy możesz korzystać z kalkulatora oraz tablic chemicznych znajdujących się na końcu arkusza
6. Pracuj samodzielnie

Termin: 20 listopada 2023

Czas pracy: 60 minut

Liczba zadań: 20

Liczba punktów: 30

Powodzenia

Zadanie 1. (2 p.)

W przyrodzie nieustannie zachodzą przemiany, w wyniku których substancje zmieniają swoje właściwości fizyczne i chemiczne. Przeczytaj uważnie przykłady przemian fizycznych i reakcji chemicznych i wybierz z nich tylko te, które należą do tej samej kategorii co spalanie papieru.

- obieranie i krojenie warzyw
- rozmrożenie kostki lodu
- rdzewienie gwoździ
- ścinanie się białka pod wpływem wysokiej temperatury
- wysychanie prania
- powstawanie chlorowodoru z chloru i wodoru

Zadanie 2. (1 p.)

Wskaż, którą z mieszanin można rozdzielić na składniki metodą destylacji:

☐ sól kuchenna z olejem	☐ etanol z wodą	☐ mieszanina kawałków różnych metali	☐ piasek z atramentem

Zadanie 3. (2 p.)

Na podstawie danych odczytanych z układu okresowego pierwiastków przyporządkuj rodzaj wiązania do podanego wzoru związku chemicznego. Wstaw znak X w odpowiedniej kolumnie.

Wzór związku	Wiązanie kowalencyjne	Wiązanie jonowe
CO ₂	☐	☐
N ₂	☐	☐
BaO	☐	☐
H ₂ S	☐	☐
K ₂ O	☐	☐

Zadanie 4. (1 p.)

Spośród podanych niżej opisów dotyczących różnych stanów skupienia materii wybierz trzy, które opisują zachowanie drobin helowców.

- wieloatomowe cząsteczki wykonują niewielkie ruchy drgające wokół położenia równowagi
- siły spójności między drobinami są bardzo silne
- posiadają swój kształt i objętość
- przyjmują kształt naczynia i gromadzą się przy dnie
- odległości pomiędzy drobinami są dużo większe od rozmiarów drobin
- oddziaływania między drobinami mają miejsce tylko podczas zderzeń
- przyjmują kształt naczynia i wypełniają całą jego objętość

Zadanie 5. (1 p.)

Oceń poprawność podanych informacji. Zaznacz **P** jeśli prawda lub **F** jeśli fałsz.

Zasadami są wodne roztwory wodorotlenków metali z grupy 1 i 2 układu okresowego pierwiastków z wyjątkiem berylu.	P	F
Kwas siarkowy(IV) jest tak samo mocnym elektrolitem jak kwas azotowy(V)	P	F

Zadanie 6. (2 p.)

W oparciu o dane odczytane z układu okresowego pierwiastków chemicznych odgadnij o jakich pierwiastkach mowa. Do każdego opisu pasuje tylko jeden symbol z ramki.

H; Mg; K; C; He; Be; Li; S

Atomy tego pierwiastka posiadają po 4 protony w jądrze atomowym .....

Jest najlżejszym metalem z 1 grupy układu okresowego .....

W atomach tego metalu z 3 okresu jest parzysta liczba elektronów .....

Pierwiastek z grupy 14 o najmniejszej liczbie atomowej .....

Zadanie 7. (1 p.)

Korzystając z układu okresowego pierwiastków wskaż, w którym wierszu uzupełniono poprawnie wszystkie informacje o anionie chlorkowym Cl^-

	Liczba protonów	Liczba elektronów walencyjnych	Liczba wszystkich elektronów
☐	17	7	18
☐	18	6	17
☐	17	8	18
☐	18	8	18

Zadanie 8. (1 p.)

Wskaż liczbę atomową pierwiastka wiedząc, że w jego atomach elektrony rozmieszczone są w 3 powłokach elektronowych i liczba elektronów powłoki walencyjnej jest równa liczbie atomowej berylu.

 14 12 4 9**Zadanie 9. (2 p.)**

Korzystając z układu okresowego pierwiastków narysuj uproszczony model atomu glinu. Zaznacz rdzeń atomowy i powłokę walencyjną. Zapisz skróconą konfigurację elektronową kationu glinu Al^{3+} .

Zadanie 10. (1 p.)

Wskaż, w którym z podanych wzorów sumarycznych związków chemicznych stosunek masowy tworzących go pierwiastków wyrażony jest liczbami **2 : 3**

- SO₂   CO₂   SO₃   CO

Zadanie 11. (1 p.)

O pewnym kwasie tlenowym wiadomo, że:

- jest słabym elektrolitem,
- ulega dysocjacji jonowej stopniowo,
- zawartość procentowa wodoru wynosi 3,06 % masowych,
- ma masę cząsteczkową 62 u.

Wskaż wzór sumaryczny tego kwasu.

- H₂SO₄   H₂CO₃   HClO₄   H₂SO₃

Zadanie 12. (1 p.)

Na opakowaniu zawierającym związek chemiczny o wzorze Ca(OH)₂ umieszczono taki piktogram ostrzegawczy. Oznacza on substancję:

- wybuchową lub samoreaktywną   rakotwórczą, mutagenną
- niebezpieczną dla środowiska oraz warstwy ozonowej   żrącą, powodującą korozję metali

Zadanie 13. (1 p.)

Którego z podanych niżej wodorotlenków nie można otrzymać metodą:

- KOH   b) Cu(OH)₂   c) LiOH   Ca(OH)₂

Zadanie 14. (1 p.)

1. (1 p.) Uszereguj izotopy zgodnie z rosnącą liczbą neutronów w jądrach atomowych

- I. ${}^3_1\text{H}$
- II. ${}^{13}_6\text{C}$
- III. ${}^7_4\text{Be}$
- IV. ${}^7_3\text{Li}$

..... < ..... < ..... < .....

Zadanie 15. (2 p.)

W domowych apteczkach znaleźć można buteleczkę ze środkiem do dezynfekcji o nazwie spirytus salicylowy. Na etykiecie producent umieścił informację: 100 g leku zawiera 2 g kwasu salicylowego, alkohol etylowy i wodę demineralizowaną. Oblicz stężenie procentowe kwasu salicylowego zawartego w leku oraz masę kwasu salicylowego, która pozostanie po całkowitym odparowaniu substancji ciekłych z 200 g tego roztworu.

Zadanie 16. (2 p.)

Z 300 g wodnego roztworu A odparowano 50 g wody i otrzymano nowy roztwór o stężeniu 10,8 % masowych. Oblicz stężenie procentowe jakie miał roztwór A przed odparowaniem rozpuszczalnika.

Zadanie 17. (1 p.)

Znane są trzy naturalne izotopy wodoru: ${}^1_1\text{H}$, ${}^2_1\text{H}$, ${}^3_1\text{H}$. Liczba nukleonów w jednej dwuatomowej cząsteczce zbudowanej z najlżejszego i najcięższego izotopu wodoru wynosi:

1

2

3

4

Zadanie 18. (2 p.)

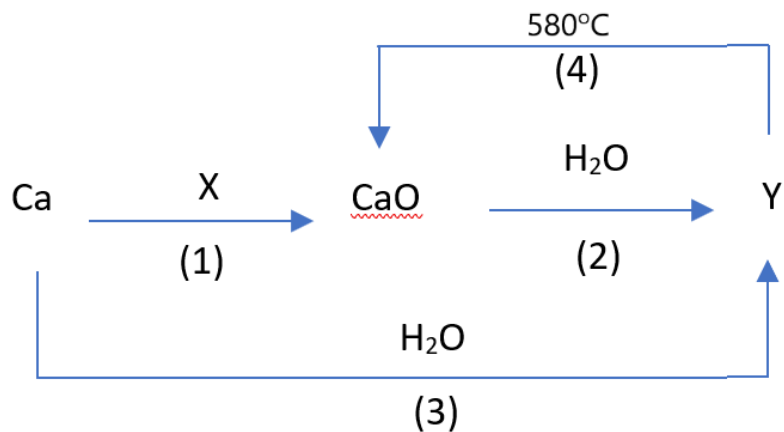
Lit występuje w przyrodzie w postaci mieszaniny izotopów ${}^7_3\text{Li}$ i ${}^6_3\text{Li}$. Wyznacz masę atomową tego pierwiastka wiedząc, że izotopu o większej liczbie masowej jest 92%. Wynik podaj z dokładnością do części setnych.

Zadanie 19. (1 p.)

Jądro izotopu radu ${}^{226}\text{Ra}$ uległo jednej przemianie beta i trzem przemianom alfa. Podaj produkt tej przemiany. Uzupełnij schemat wpisując symbol chemiczny, liczbę atomową i liczbę masową

Zadanie 20. (4 p.)

Rozwiąż chemograf. Zapisz równania reakcji w formie cząsteczkowej.

Równania reakcji:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....

B R U D N O P I S

Rozpuszczalność soli i wodorotlenków w wodzie w temperaturze 25 °C													
	Cl ⁻	Br ⁻	I ⁻	NO ₃ ⁻	CH ₃ COO ⁻	S ²⁻	SO ₃ ²⁻	SO ₄ ²⁻	CO ₃ ²⁻	SiO ₃ ²⁻	CrO ₄ ²⁻	PO ₄ ³⁻	OH ⁻
Na ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
K ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
NH ₄ ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	—	R	R	R
Cu ²⁺	R	R	—	R	R	N	N	R	—	N	N	N	N
Ag ⁺	N	N	N	R	R	N	N	T	N	N	N	N	—
Mg ²⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N
Ca ²⁺	R	R	R	R	R	T	N	T	N	N	T	N	T
Ba ²⁺	R	R	R	R	R	R	N	N	N	N	N	N	R
Zn ²⁺	R	R	R	R	R	N	T	R	N	N	T	N	N
Al ³⁺	R	R	R	R	R	—	—	R	—	N	N	N	N
Sn ²⁺	R	R	R	R	R	N	—	R	—	N	N	N	N
Pb ²⁺	T	T	N	R	R	N	N	N	N	N	N	N	N
Mn ²⁺	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N	N	N	N
Fe ²⁺	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N	—	N	N
Fe ³⁺	R	R	—	R	R	N	—	R	—	N	N	N	N

R – substancja rozpuszczalna; T – substancja trudno rozpuszczalna (strąca się ze stęż. roztworów); N – substancja nierozpuszczalna; — oznacza, że dana substancja albo rozkłada się w wodzie, albo nie została otrzymana

Źródło: W. Mizeraki, *Tablice chemiczne*, Warszawa 2004.